

Việc Mỹ tái can thiệp với Thái Lan là cần thiết bởi họ cần khôi phục vị thế và tầm ảnh hưởng. Phần lớn ông Nam Á đều muốn Mỹ có sự "trở lại" khu vực bởi họ không muốn rời "hoàn toàn" vào quỹ đạo của Trung Quốc.

Sau hội nghị thượng đỉnh Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) hội tháng 4/2017, Tổng thống Mỹ Donald Trump đã gửi điện cho 3 nhà lãnh đạo Đông Nam Á và mời họ đến thăm Nhà Trắng. Trong số 3 nhà lãnh đạo này, Thủ tướng Thái Lan Prayut Chan-ocha đã nhận lời ngay lập tức, trong khi Tổng thống Philippines Rodrigo Duterte và Thủ tướng Singapore Lý Hiên Long lại từ chối tham dự. Trong khi công tác chuẩn bị cho chuyến thăm vào tháng tiếp theo đang được triển khai,

quan hệ Thái Lan-Mỹ đang như đang có dịch chuyển. Sự chuyển biến rõ ràng trong quan hệ đang minh chứng những mang đến những ích lợi lớn ngay cả và phải được xem xét trên cả sự cân nhắc lợi ích quốc gia và vị thế riêng của Thái Lan.

Điều hiển nhiên là mối qua đi của ông Trump còn phải nhìn lại nhiệm kỳ của người tiền nhiệm Barack Obama. Ông tôn trọng vì uy tín quốc tế, Tổng thống Obama cũng như minh chứng trên các nguyên tắc trên tị tị sau Chiến tranh thế giới lần thứ 2, nên cũng dần dần thừa nhận tính bất công ngoài trong hoạt động chính biến đổi khí hậu cũng như phi nhân hóa. Ông Obama đã chủ trì và tham dự các cuộc hội nghị cấp cao với lãnh đạo ASEAN nhiều hơn bất kỳ Tổng thống Mỹ nào. Chiến lược xoay trục và tái cân bằng của ông cũng đã đặt Đông Nam Á làm trọng tâm do sự gần gũi cá nhân với khu vực mà ông đã trải qua phần lớn thời niên thiếu.

Mãi mãi thay, trong những năm đầu thời Chính quyền Obama, có thể nói rằng Đông Nam Á đã bị "mất" tay Trung Quốc. Kể từ năm 2012, Trung Quốc đã bắt đầu mở rộng chuỗi các hòn đảo nhân tạo ở Biển Đông, xây dựng và đóng quân ở các đảo quân sự trên nhiều hòn đảo khác. Mặc dù phán quyết của Tòa Trọng tài (La Hay) đã phủ nhận hoàn toàn các yêu sách biển của Trung Quốc, song rõ ràng Bắc Kinh đã có những gì họ muốn. Ở Đông Nam Á, Trung Quốc đã xây dựng một chuỗi các đập thủy điện nguồn sông Mekong gây thiệt hại cho các cộng đồng sống ở hạ nguồn tại Campuchia và Việt Nam, hoàn toàn phủ nhận lợi ích của Sông Mekong, một dòng chảy tưới vùng có vai trò quản lý con sông này. Trung Quốc cũng không ngừng xây dựng các cơ sở của riêng mình, gọi là Hợp tác Lan Thương-Mekong. Phần lớn trong khu vực trước đây hành xử của Trung Quốc là sự dè dặt do thiêu vắng mặt đối trọng lớn và đối trọng.

Cùng lúc đó, sự nổi lên của các thế lực ở Đông Nam Á, tại Thái Lan, Campuchia cho tới Malaysia và Philippines, đã giúp Bắc Kinh hoảng hốt. Nhiều quốc gia có đầu tư vào vòng quanh vùng biển của Trung Quốc, và đi đầu này được thể hiện qua hàng loạt chuyển nhượng Bắc Kinh của các nhà lãnh đạo Đông Nam Á, như Tổng thống Philippines Rodrigo Duterte và Thủ tướng Malaysia Najib Razak.

Chính quyền Trump luôn đặt vị thế lợi ích là ưu tiên hàng đầu trong mọi mối quan hệ. Ông Trump đã tái định hình chính sách xoay trục của Obama bằng cách lôi kéo các nhà lãnh đạo Đông Nam Á bắt chấp hợp tác nhân quyền của họ. Tổng thống Trump cũng ngay sự tiếp tham dự Hội nghị thượng đỉnh Đông Á và gặp gỡ các nhà lãnh đạo ASEAN tại Manila vào tháng 11, một chứng minh ngồn sau khi tham dự Hội

ngành thương mại Định Diễn đàn Hợp tác kinh tế châu Á-Thái Bình Dương (APEC) tại Hà Nội, miền Trung Việt Nam.

Chúng tôi ban đầu cho rằng cuộc gọi của Mỹ là tập hợp các đồng minh như Bangkok và Manila và các đối tác như Singapore để ngăn chặn những tiến bộ của nhân dân Triều Tiên, nhưng đây cũng có thể được xem là sự phát triển của một chính sách tích cực hơn mà Mỹ triển khai trong khu vực. Thái Lan phải thận trọng và rõ ràng về những gì mà họ muốn đạt được trong chuyển đổi sang thị trường. Sự hào hứng của Chính quyền Prayut khi đến Washington không được trở thành một giá trị của chính sách và về thể chế quốc gia mà Thái Lan đang sở hữu là một nhân tố chốt chốt trong không gian ASEAN như vào vị trí địa lý và sức mạnh tiềm ẩn.

Việc Thủ tướng Thái Lan được mời tới thăm Washington không nên được xem là một sự công nhận của Chính quyền Trump đối với giới chức đồng nghiệp tại Bangkok. Chính quyền Obama đã đánh mất một thị trường tiềm năng trong quan hệ với Thái Lan khi không ngừng nhận mệnh đề yêu cầu thể chế một cuộc bầu cử dân sự trước khi đề cập tới việc thúc đẩy các thỏa thuận song phương. Bangkok đã nghiêng hơn về Bắc Kinh do nhu cầu cần phải có được sự công nhận của một siêu cường. Sự liên kết trong quan hệ liên minh hiệp ước Thái-Mỹ bắt nguồn phần nhiều từ Washington hơn là từ Bangkok.

Về phía Mỹ, việc tái can thiệp với Thái Lan là cần thiết bởi họ cần khôi phục vị thế và ảnh hưởng của mình. Phần lớn Đông Nam Á đều muốn Mỹ có sự "trở lại" tiềm năng rộng trong khu vực bởi họ không muốn rơi "hoàn toàn" vào quỹ đạo của Trung Quốc. Việt Nam đã mở đường bằng hoạt động ngoại giao cấp cao là chuyển đổi Washington gần đây của Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc. Thái Lan có lẽ cũng nên tiếp bước.

Tác giả là ông Thitinan Pongsudhirak, Giám đốc Viện An ninh và Nghiên cứu Quốc tế tại Đại học Chulalongkorn. Bài viết đăng trên tờ " [Bangkok Post](#)".

Mỹ Anh (gt)